

Fölényes hangú vezércikkeikben
Évekkel később sokan úgy vélték,
Hogy a több hónapos európai légtérzár
Indokolatlan volt, afféle pániktünet:
A forgalomirányítók attól tartottak,
Hogy a vulkáni por összekarcolná
A pilótafülkék szélvédőjét, s a hamufelhőtől
Elhomályosulna a táj a pilóta szeme előtt;
A turbina pengéi erodálnának, végül lassulna a gép,
A hamu ráolvadna a forró hajtóműre,
És eltömítve azt, sunyi keramittá kövesedne...

„Van bajuk elég”, jegyezte meg titkárának Mátrai,
Amikor belga taxijuk a frankfurti reptérre ért.
Befagyott minden nagyszabású útiterv;
De a vulkánhisztéria csöppet sem volt túlzás:
A 2010-es, az újabbakhoz képest
Igazán aprónak mondható izlandi vulkánkitörés
Hatása gyöngéden, mégis nyilvánvalóan világított rá,
Hogy a technológiailag fejlett társadalmak
Százszor sebezhetőbbek a természeti veszélyekkel szemben,
Mint például az ősközösség vagy az egyiptomi Óbirodalom volt.

„Itt a nyomatékos bizonyíték kicsinységünkre, uraim,
Ez az általános zárlat,
Ez a kínos szorulás,
Ez a sápadt félsz!”

2019 késő tavaszán már jóval már többről volt szó,
Mint egyszerű, mulékony, szélborzolta idillről, némi ijedtségről,
De az EU urainak majdnem sikerült
Kézben tartaniuk a logisztikát,
Hiszen még rendszeresen jártak a vonatok;
Aztán a légtérzár szigorú, mindennapi realitás lett,
Egyre több akadállyal a sztrádákon,
Keresztbe fordult kamionokkal
— Mint ezer gyilkos szálla a légszóben —,
Egyre kevésbé pontos IC-szerelvényekkel.

Leállítás a levegőben, a pályákon, a lélekben!
Az elnökök légtérzárát hirdettek, eleinte, két napig *teljeset*;
Három napig, a feszültséget föloldandó, *részlegeset*,
Bizonyos mediterrán és két kontinens
Közötti járatok elindultak;
Aztán *véglegeset*:
MOST AZTÁN SEHOVÁ!
Járatok százai, ezrei törölve,
Utasok tízezrei rekedtek a reptereken,
Amelyek úgy festettek, mint valami éjszakai menedékhely.
Ezrek rekedtek szívüktől távoli reptereken.
Hálósákok hevertek a gránitpadlón.
A jegykezelő pultok előtt kígyózó sorok.
Az érkezést és indulást jelző táblákon
Egymást érték a *Cancelled* járatok.

↳ Térey János

Légtérzár idején

Részlet A *Legkisebb Jégkorszak* című regényből

Mátrai és túlmozgásos titkára, Pispék
A Legkisebb Jégkorszak előtt utoljára
Frankfurtban álltak a *check in* pultnál.
„Meddig tart még ez?” „Biztosra vehetjük,
Hogy a szenny több éven át nem tisztul ki a levegőből.”
„Egész parlamentek ülnek könyékig hamuban.”
„Nem lesz többé Európában mezőgazdaság.”
„Nem nagyon. Éhen halnak önellátó
Parasztjaink, mint a középkor szarabb napjain.
Évgyűrű-számlálók, korall-tanulmányozók, jégminta-elemzők állítják,
Hogy akkor is, mint most, fátyolosan világított a Nap:
Nem lehetett tudni, szünetel az élet vagy haldoklik?...
De ők nem ismertek soha jobbat,
Ergo nem is vágytak másra...”
„Mi van, gázkamrát keresel?”, csattant föl Mátrai,
Látva, Pispék dohányzó kapszula után
Kutat az utcaszéles folyosókon, de hiába.

„Ugyan, hagyd már a gyöngéidet...” „Oké.” „Bocs,
Berci, mondj egyetlen jót abból, ami lesz.”
„Hm, vegyünk egy példát! A Kis Jégkorszakban
Mindenki behúzódtott a kandalló mellé remekműveket írni,
Például Mary Shelley”, mondta készségesen Pispék.
„Nem a jégtől írt jól.” „Hanem mert nem járt ki a beach-re,
Maradt elég ideje.” „Ez most egy új jégkorszak lesz? Vajon mekkora?”
„Nem tudom, de csupa izgalom vagyok”, állította Mátrai.
„A levegőből eltűnnek a rovarok, ugye?
Extrém magas szállópor-koncentráció
És mínusz öt Celsius lesz júniusban a hegyekben?”
Rögtönzött homlokát ráncolva Pispék. Mire Mátrai:
„Á, nem, előbb invázió következik.
Elterjednek az agresszívan terjedő,
Tájidegen bálványfák. Jönnek az óriáspókok is, aúúú!!!”
„Ismétlődik a rossz termés lesz minden évben?”
„A harmadik fiasco már meg se lep.
Éhínség dúl majd a perifériákon,
Aztán a hiánybetegségek nyomán
A lakosságszám néhol drámaian csökken.”
„Ami nem is olyan nagy baj”, viccelt Pispék.
„Nézd, fiam... — hajtotta fejét a titkár
Vállára rezignáltan a konzul. — Ne légy ízléstelen!”

Pár év, és megszűnnek az utazások,
Az erőforrásaink kimerülnek,
És tízszer drágább lesz a kőolaj,
Jósolta nem olyan rég Mátrai,
És a teljesedésnek csöppet sem örült.
Persze, a kőolaj hiánya ma a legkisebb gond.
„Állítólag úgyis lesz olajpótló olajpala az USA-ból,
Szóval, kérlek...”, sóhajtott Mátrai, már hazafelé.
„Nem gondolod, hogy utazások híján
Előbb-utóbb véget ér a diplomácia,
Vagy az akadozó internetre szorul?”, kérdezte Pispék.
„Csak átmenetileg”, vont vállat Mátrai.
„Ó, átmenetileg nincsenek utazások?”
Eltart még életünkben ez az átmenet.”
„A mi fontos embereink Európában
Túlságosan függnek a repülőiktől.
Kapkodósak, szörnyen türelmetlenek,
Lusták vonatozni.” „Amúgy nem mindegy?”
Mindent, de mindent láttunk, mi hiányzik?”
„Nekem semmi. Épp csak a repülő zarándokokat sajnálom...
Na, mi van, *brothers and sisters*, mi a bánat?
Eljött a ti időtök, El Camino-járó
Idióták! Útifétis-hívők! Gyalogosok!
— Kántálta Pispék leplezetlen kárörömmel. —
Keljetek útra régi szenvedéllyel!
Olyan lesz újra, mint az ősközösség,
Ha tényleg csak a gyalogszer marad.
Nincs hova tovább? Nem utazgatunk?
Ide jöjjetek, amíg nem késő, mert most igazán izgalmas!”

Mátrainak eszébe jutott New York, amikor tíz éve,
Sertésinfluenza-járvány idején
Lepleznie kellett a tüsszögését,
Nehogy betegnek gondolja valaki.
Erre most: teljes repülési tilalom van.
Konferenciák, koncertek, pártalakulások,
Évfordulós bulik és esküvők maradtak el,
Például régi titkárnője, Tekla második házassága
Egy bajszos moszkvai üzletemberrel,
Aki a kézfogójukra többnyire üzveg és örmény
Üzletfeleket várt Budapestre... , szóval sztornó.

Miközben ereszkedtek
Vecsés háztetői
Fölé,

Pispek beborította az arcát egy Spiegellel.
„Nem hiszem el! — horkant föl Mátrai,
Miközben beleolvasott a lapba. —
Mi hiányzik a legjobban?, gyászol máris
A sajtóban egy kiöregedett popsztár:
Hát a magánrepülőgépes életmód, az hiányzik!
Szárnyalsz több ezer méter magasan,
És a gépen egy tapétával borított szobában,
Drága szőrméssel letakart luxuságában fekszel,
Egy prosti lóg a tőkődön,
Körülöttes pedig folyik minden,
És persze, szállsz te, szállsz amúgy is,
Belül úgyszintén...
»Belül úgyszintén...«
A kurva anyádat,
Te impotens barom.”

Szemerédy Alma a legnagyobb bőröndjére dőlve
Bóbiskolt Ferihegy érkezési oldalán.
Alvó kezében is csomag, alvó arcán mosoly.
Tegnap óta menstruált, és minden íze fáj.
Négy óra várakozás Cataniában,
Tíz órányi veszteglés Berlin-Brandenburgban,
Átszállásra várva; majd húszórás utazás után
Végre Budapest... Elaludt, miközben
Várta a megrendelt minibuszt Ferihegyen.
A reptéri nagy plazmán még mindig a férje,
Dolina Iván sztármeteorológus szerepelt,
Markáns arcú, göndör férfi, ötvenes:
„Nos, minden jel szerint visszaszorult
A szaharai, magas nyomású levegő,
Ezért dél felé tolódott a csapadékos zóna:
Meváltozott az egész cirkulációs rendszer a légkörben...”

Félálomban hallotta, ahogy két öltönyös férfi kommentálja
A férje szavait: „Na, mondom”, bólintott az idősebb.
„Nincs apelláta, jön a lehülés”, szólt az izgó-mozgó fiatalabbik.
„Sejthettük volna, hogy ezzel az egész
Fölmelegedés-propagandával
Csupán egy lappangó lehülést kompenzálnak...”
„Ach toll! Sogar super! Ki ez a jó nő,
Honnan ismerős?”, kérdezte a hiperaktív fiatal,
Az alvó Almára mutatva.

Mátrai és Pispek voltak ők,
A kik most jöttek meg Frankfurtból, egészen fitten.
Pispek a mozgójárdán kijelentette:

„*Ach Mensch!* Most elbukik
Minden, ami Európa, legelőször is Athén.”
„Athén abbahagyta a teremtést — erősítette meg Mátrai. —
Halott rég, Balkán lett belőle. Kész, halott,
Mióta nincsen haladó bölcselate.”
„Athén? Az egy vicc. Aztán Róma esik el,
Mivel túlélte a festőit, a pápait és a pápai is őt.”
„Utánuk London is ledől!” „Ugyan, London.
London túl zsúfolt és színes lett, alig Európa...
Londonra nem is emlékszem.”
„Párizs szintén kipurcan, mivel abbahagyta a teremtést,
Mivel száz éve nincsen fiatal... költészete!
Sem fiatal kultúrája! Csakis kirakata van:
Állagmegóvó és csomagmegőrző,
Mindenesztül múzeum és mindenesztül műanyag.”

„Európa halott, Európa beteg,
Prostituált föld! Isteni, magas homloka
Teljesen elcsúfítva a fényreklámokkal!
A *Mesterdalnokok* vicces, törekvő
Nyárspolgár-rímeit zengő favázak,
Meg a habfehér Calatrava-állomások is.
A kárhuzatos bálványimádás,
A lihegő Mária-kultusz ugyanúgy halott,
Mint a protestánsok csupasz idege.
A múmájer Monaco ugyanúgy halott,
Mint a sivár lengyel róna, az albán bunkerek éje;
A balti dokkok és svájci bércek ugyanúgy,
Mint a kiégett könyvtár Szarajevóban.
A kupaszerda meghalt egy dublini pubban,
Ahol fűzőld mezőt mutatott a plazma,
Úgy tűnt, az örökkévalóságig! Ám
A Liffey fölött ingó komlóillat is halott.”

„Európa utolsó hősnője Turandot volt *from China*,
Azóta nincs születő operánk! S ha igen, a végeken reked...
Európa halott, a világ közepének szánt sörkertekben
Elbutult népével, amely sose bölcsült meg,
Népének zúgó-búgó *basso continuo*jával,
Az UV-színekben pompázó focistahordákkal...”
„A tehetségkutatókban föl-alászáncázó sztárocskákkal!
A díshímekekre rátámadó szőkefronttal!
Az ilyen és olyan tufafejű ultrákkal,
Extrémkommunistákkal és extrém újnácikkal,
A kik verekednek a koncon. De min is?”
„Olyan tenyészet és enyészet ez,
Mint a császárkori Róma volt
A legutolsó szaturnáliák idején.”

„*Ach*, innét soha többé sincs elmozdulás,
Mindenki végzetesen magára marad.
Minden célpont távoli, elérhetetlen:
Még a sápkóros Koppenhága sem fogad,
Zárva az emelkedetten halványsárga Stockholm.”
„Európa halott, Európa halott,
Nem találnak szavakat rá szóvivő!
Zavarba jönnek hipokrita hírlapírók.”
„Alszanak a laibachi salsa-bárok, alszik a mész Oslo,
A színes Szófia, és a Tiszta Talján Toscana is alszik:
E Tényleges Tusculanum is belerendül a télbe,
Nincs kilátás élete újraindítására, érzi.
Bezárul mindegyik ország és főváros,
A rácsos ablakú Minszk főleg.
Délien a *fadótól* fád luzitánok
Most már végképp máshogy lesznek szomorúak,
Mint az ólomsúlyú nótáiktól nehéz magyarok.”

„Európa nehéz, Európa kopár, Európa halott,
S a fönntartható fejlődés: illúzió!...”
„Apáink álmában még volt bizonyos haladás.”
„Hajjaj! Mondd, mi segít e kíméletlen ébredés után?
Morzsolgatni egy elkeseredett imát?
Valami szentimentális rádiómaszat,
Szélfúttá esetlegesség,
Ami mégis megnyugtat, erőt ad?
Jöjjön bármi mocskosul szép popzene?
Vagy jöjjön egy fényes anthem Purcelltól?
Vagy a kifacsart *Örömóda?*”, rajongott Pispek.

„Ó, nem — felelte Mátrai. —
Fűzfára függesztve az összes hegedű.”

Mintha máris számkivetve Sionból,
Babilon vizeinél ülnének mind;
Habár zsolnáruk jajgatása néma.